

Notitie dagbesteding inkoop 2021

De toekomst van dagbesteding in Amsterdam is een complex onderwerp met grote maatschappelijke relevantie, waarbij diverse belanghebbenden zijn betrokken. In 2016 hebben vertegenwoordigers van organisaties en gemeente gewerkt langs inhoudelijke denkstappen met als resultaat een ontwikkelagenda dagbesteding (denktank dagbesteding, van dagbesteding tot werk, 2016). Conclusie was dat partnerschap een belangrijke basis is voor de ontwikkeling van dagbesteding.

In dit kader ontmoeten we elkaar graag weer rond de inkoop Wmo dagbesteding 2021. Vanuit de dagbestedingsaanbieders is de wens uitgesproken om als partners betrokken te zijn bij het vormgeven van het inkoopkader. Tegelijkertijd bevinden de partijen binnen het partnerschap zich in een opdrachtgever - opdrachtnemer verhouding. Om deze te overstijgen hebben we gezamenlijk onze input geformuleerd, om een richting te geven en uit te gebruiken in de verschillende ontmoetingen die door de gemeente georganiseerd zullen gaan worden.

Visie op dagbesteding

De hoofdlijn van de visie is duidelijk: dagbesteding moet perspectief en eigenwaarde bieden aan Amsterdammers die niet zelfstandig kunnen participeren¹.

In aanvulling op deze gedeelde visie uit 2016 willen we hierbij benadrukken dat dagbesteding op verschillende manieren functioneert als aangrijpingspunt voor zorg en maximale ontwikkelpotentie voor de mensen die er gebruik van maken. We stellen vast dat een grote groep Amsterdammers het redt doordat ze dagbesteding hebben.

Participatie en inclusiedoelstellingen kunnen niet ontbreken in de doelstellingen binnen het sociaal domein. Dagbesteding is wat ons betreft niet een aanvullend en ondersteunend specialisme maar een aangrijpingspunt voor de maximale ontwikkelpotentie van mensen. In de beweging richting sociale basis, buurtteams en sociaal werk willen we op zijn minst ruimte vragen voor innovatie en experimenteren rond deze functie.

Het is belangrijk om te realiseren dat doelstellingen van dagbesteding driedig kunnen zijn: ontwikkeling, stabilisatie en begeleide achteruitgang. Het verbinden van deze functies vinden we heel belangrijk, evenals de stem van de doelgroep hierbij.

---

¹ denktank dagbesteding, van dagbesteding tot werk, 2016

Deelnemers bepalen zelf wat goed voor hen is – eventueel met ondersteuning – maar zonder indicering. Passend aanbod is het kernbegrip, met voldoende keuzevrijheid. Om dit alles te realiseren, werken aanbieders van dagbesteding en de gemeente Amsterdam als partners samen².

Dagbesteding is een vak

In de gesprekken over dagbesteding komt niet altijd tot uitdrukking dat dit een expertise betreft. We stellen echter dat deze functie een vak vertegenwoordigt dat niet alleen in dienst staat van het toeleiden naar werk. Inloop is de laagdrempelige toegang waar mensen een eerste stap kunnen zetten, waarna het hele spectrum van meedoen, meewerken, arbeidsmatige activering of werk beschikbaar is. Dit is geen logisch of eenvormig traject, maar een palet voor persoonlijke ontwikkeling.

Mensen ondersteunen bij hun route en keuzes is een vak en expertise. Dat vak is niet gebaat bij drempels door de verschillende onderdelen uit elkaar te trekken. Een integrale benadering van de mogelijkheden van mensen en flexibele inzet draagt bij aan preventie van achteruitgang of succesvolle stappen; integraal zonder schotten tussen de verschillende vormen van dagbesteding en in goede samenwerking met alle betrokkenen; informeel, in de sociale basis, in de wijk met de buurtteams sociaal en met het (lokale) bedrijfsleven.

Meerwaarde dagbesteding

Het is de expertise van dagbesteding in brede zin om mensen te vinden en te begeleiden naar hun maximale ontwikkelpotentie op dat moment. Hoe zorg je ervoor dat expertise optimaal benut wordt, bijvoorbeeld in de buurtteams en/of de sociale basis? Er zijn goede voorbeelden zoals De Klinker of de Meeuw. Mensen met GGz problematiek voelen zich daar thuis, tegen de achtergrond van de beschikbaarheid van gespecialiseerd personeel. Het zijn plekken in de buurt, als sociale basis en in principe niet categoriaal, maar wel van een bepaalde kleur, waar iedereen welkom is en waar de specialistische begeleiding van de verschillende doelgroepen aandacht heeft.

Vergelijkbaar is de functie van inloop en dagbesteding voor ouderen, voor wie - met alle uitdagingen in de intramurale- en thuiszorg - dagbesteding een niet te missen vorm van ondersteuning en respijtzorg is.

Dit vraagt om de aanwezigheid van expertise op de verschillende doelgroepen, zonder categoriaal te (blijven) organiseren. Dat gaat niet vanzelf. Hoe we dit (financieel en organisatorisch) kunnen verduurzamen is één van de belangrijkste ontwikkelvraagstukken.

---

² denktank dagbesteding, van dagbesteding tot werk, 2016

Positie dagbesteding

Liever nog stellen we voor met elkaar in gesprek te gaan over het positioneren van de functies van dagbesteding. In de discussie over toegang, herinrichting en inzet van expertise, denken we dat het uit elkaar trekken van de functies van dagbesteding en de positionering als aanvullende expertise een gemiste kans is.

Maak de expertise beschikbaar

De expertise en meerwaarde van de verschillende functies, zowel in het vinden en ondersteunen van de ontwikkelpotentie van mensen als het vangnet en begeleiden wanneer het ontwikkelperspectief er niet (meer) is, vraagt om een positie die overal beschikbaar is, zowel in de sociale basis, voor de buurtteams sociaal als in dienst van de aansluiting op mogelijke stappen naar werk. Belangrijk is ook te realiseren dat met betrekking tot scholing, dagbesteding en werk de scope van de Amsterdammer *de stad* is en niet per se *de wijk*. Onze ervaring is dat reizen voor school of werk geen probleem is wanneer je daarmee op de juiste plek met de juiste voorwaarden terecht kan.

Organiseer de functies van dagbesteding zonder schotten

Met de beschikbaarheid van de expertise op de verschillende plaatsen en manieren, willen we het belang en de samenhang benadrukken van de functies van dagbesteding. Inloop, meedoen, meewerken en arbeidsmatige activering zijn niet voor niets benoemd als belangrijke resultaatgebieden. Door de samenhang en verbinding tussen deze resultaatgebieden te blijven organiseren, (bijv. sommigen mensen hebben langere tijd nodig om door te groeien naar werk) kunnen we voorkomen dat er, losgezongen van ervaring uit het veld en het verleden, in de uitwerking weeffouten ontstaan, die we later met elkaar moeten zien te repareren. Zo is toeleiden naar werk een belangrijke functie en expertise van dagbesteding. Echter het alleen focussen op het toeleiden naar werk, zonder de verbinding met de andere functies, maakt de impact van dagbesteding te smal voor een kleine groep. Het streven naar kostenbeheersing op ambulante ondersteuning zou kunnen leiden tot een eenzijdige benadering en keuzes met betrekking tot dagbesteding die achteraf een negatief effect zullen blijken te hebben op de gewenste resultaten m.b.t. participatie.

Houd de drempel laag

In het licht van goede voorbeelden van het organiseren van een inclusieve sociale basis, zoals bijvoorbeeld de eerdergenoemde De Klinker of De Meeuw, is de toegang naar dagbesteding (enkel) via buurtteams sociaal geen goed idee, omdat je de drempel zo laag mogelijk zou willen houden om genoemde meerwaarde en functies te realiseren. Bovendien is keuzevrijheid expliciet opgenomen in onze gedeelde visie.

De afgelopen jaren hebben aanbieders zelf geïndiceerd. Zij zijn daarin aantoonbaar heel streng gebleken. Uit evaluatie blijkt dat een andere partij die de toegang beheert niet nodig is; er meldt zich niemand bij dagbesteding die er niet hoort en je gaat niet voor je lol naar dagbesteding als je dit niet nodig hebt.

Mogelijkheden ontstaan als de opdracht aan dagbestedingsaanbieders breder geïnterpreteerd wordt dan mensen ontvangen op locatie en de talentvolle laten doorstromen. Belangrijker is om de samenwerking met Welzijn te stimuleren zodat de mensen uit de doelgroepen die nu gebruik maken van gespecialiseerde dagbesteding of inloop daadwerkelijk een plek te bieden in hun buurt. Uit evaluatieonderzoek blijkt echter dat de vermaatschappelijking en inclusie voor mensen met een beperking nog altijd niet zomaar goed lukt³. Het zit niet in de stenen of organisaties, maar in de vertrouwdeheid en veiligheid en specialistische begeleiding die geboden kan worden aan verschillende doelgroepen.

Aanbesteding en ontwikkelvraagstukken

Financiering van dagbesteding blijkt in de praktijk niet eenvoudig. De ervaring leert dat er altijd aanvullende financiering uit verschillende bronnen of regelingen nodig is. Een mix van doelgroepen en financieringswijzen is vrijwel overal aan de orde.

Dit leidt tot kleine en grote ontwikkelvraagstukken rond de wensen voor vereenvoudiging van financiering, het stimuleren van de verschillende functies van dagbesteding en experimenteerruimte.

In aansluiting op het gezamenlijk verkennen van alle perspectieven en oplossingsmogelijkheden met betrekking tot deze en andere ontwikkelvraagstukken is er de gezamenlijke wens om een continue dialoog te organiseren. Gezamenlijk verkennen van de kwaliteitscriteria en resultaatafspraken vormt de basis, deze notitie kan beschouwd worden als de eerste aanzet.

conclusie

Investeer in dagbesteding als oplossing

Met deze korte en inhoudelijke notitie vragen we aandacht voor onze visie op de meerwaarde van dagbesteding, als aangrijpingspunt voor de ondersteuning van Amsterdammers in de meest kwetsbare situaties.

- Maak de expertise beschikbaar
- Organiseer de functies van dagbesteding zonder schotten
- Houd de drempel laag.

---

³ Zie ook het rapport: [\(O\)GGZ in de buurt. Een onderzoeksproject in stadsdeel Noord en Oost.](#)

Aanbod en expertise zou centraal en integraal beschikbaar moeten zijn in Amsterdam, in dienst van de Wmo doelstellingen en de resultaten die we gezamenlijk willen behalen in het sociaal domein.

De bij de totstandkoming van deze notitie betrokken organisaties zijn allen betrokken maar ook verschillend. Gedeeld is echter de visie, richting en ontwikkelvraagstukken waarop aanscherping en uitwerking gewenst is.

We willen graag gezamenlijk werken aan de randvoorwaarden om dagbesteding optimaal in te zetten, in dienst van zowel de sociale basis als buurtteams sociaal, maar vooral in dienst van de mensen waar het om gaat. We pleiten ervoor om dat niet tot een papieren exercitie te laten worden, en zouden graag toe werken naar een ruim kader voor experimenteerruimte in de praktijk. Op basis daarvan kunnen realistische keuzes gemaakt worden om tegen redelijke investering heel veel mensen te kunnen ondersteunen om mee te doen en te werken.

We zien uit naar het voorliggend overlegtraject om dit gesprek met elkaar te voeren, en zien een uitnodiging daartoe graag tegemoet.

Amsterdam, 23 juli 2019

Arkin/Roads
Juil Reinking

HVO-Querido,
Yvonne Bleekemolen

Cordaan,
Gerda van der Meer

Volksbond Streetcornerwork,
Robin de Bood

De Omslag,
Corine van de Burgt

Waterheuvel,
Petra Nieuwlaat

De Regenboog Groep,
Hans Wijnands